

**Wyrok z dnia 26 listopada 1996 r.
III RN 30/96**

Sprawa odwołania notariusza na podstawie art. 16 § 3 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. - Prawo o notariacie (Dz. U. Nr 22, poz. 91) podlega rozpatrzeniu w trybie postępowania administracyjnego. W postępowaniu tym nie stosuje się przepisów rozdziału 6 Prawa o notariacie.

Przewodniczący SSN: Janusz Łętowski, Sędzia SN: Adam Józefowicz, Sędzia NSA: Jerzy Sulimierski (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 26 listopada 1996 r. sprawy z wniosku Ministra Sprawiedliwości przeciwko Janowi S. o odwołanie w trybie art. 16 § 3 Prawa o notariacie na skutek rewizji nadzwyczajnej Krajowej Rady Notarialnej w W. od wyroku Sądu Dyscyplinarnego Izby Notarialnej w K. z dnia 14 lutego 1996 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia Sądowi Dyscyplinarnemu Izby Notarialnej w K.

U z a s a d n i e n i e

Minister Sprawiedliwości w związku z dwukrotnie ujemną oceną pracy notariusza Jana S. prowadzącego kancelarię notarialną w Z., dokonaną w wyniku kolejnych wizytacji przeprowadzonych przez wizytatora do spraw notariatu sędziego Sądu Apelacyjnego w Katowicach, na podstawie art. 16 § 3 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. - Prawo o notariacie (Dz. U. Nr 22, poz. 91) pismem z dnia 9 stycznia 1996 r. wniósł do Sądu Dyscyplinarnego Izby Notarialnej w K. o Arozpatrzenie przedmiotowej sprawy@ .

Sąd Dyscyplinarny Izby Notarialnej w K. wyrokiem z dnia 14 lutego 1996 r. [...] w sprawie z wniosku Ministra Sprawiedliwości orzekł o Auniewinnieniu obwinionego Jana S.@. W uzasadnieniu orzeczenia Sąd Dyscyplinarny podał, że przeprowadził rozprawę w wyznaczonym terminie, przesłuchał Aobwinionego@ notariusza, zapoznał się z protokołami sędziego Sądu Apelacyjnego w K. Romana P., protokołami notariuszy wizytatorów Tadeusza M., Bronisława R., Stanisława S. oraz Aleksandry L. z wizytacji przeprowadzonej w dniach 21 i 22 listopada 1993 r. W wyniku przeprowadzenia tego postępowania Sąd Dyscyplinarny doszedł do wniosku, iż uchybienia i usterki zawarte w protokołach powizytacyjnych wizytatora do spraw notariatu, sędziego Sądu Apelacyjnego w K., nie mogły stanowić podstawy do ujemnej oceny pracy notariusza Jana S. Zdaniem tego Sądu w omawianych protokołach brak jest stwierdzenia istotnych merytorycznych ustaleń o takim ciężarze gatunkowym, który uzasadniałby ujemną ocenę. Nie zawierają one bowiem stwierdzenia, iż obwiniony notariusz dokonywał czynności sprzecznych z prawem, wadliwie obliczał podatki i opłaty, wynagrodzenie notarialne albo postawą swą naruszał prawo w sposób uzasadniający pociągnięcie go do odpowiedzialności dyscyplinarnej. Skoro więc - zdaniem Sądu Dyscyplinarnego - Minister Sprawiedliwości opiera swój wniosek Ao wszczęcie postępowania dyscyplinarnego w stosunku do notariusza Jana S.@ na treści protokołów wizytatora do

spraw notariatu, sędziego Sądu Apelacyjnego w K. Romana P. z wizytacji przeprowadzonej w dniach 23, 25, 28 i 29 marca 1994 r. oraz 28 - 31 marca 1995 r., zaś czterech innych wizytatorów notarialnych pozytywnie oceniło pracę tego notariusza, a zebrany materiał nie daje podstaw do wystawienia temuż notariuszowi ujemnej oceny jego pracy - wydane w sprawie orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego jest zasadne.

Krajowa Rada Notarialna na podstawie art. 66 § 1 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. - Prawo o notariacie (Dz. U. Nr 22, poz. 91) wniosła do Sądu Najwyższego w dniu 28 sierpnia 1996 r. rewizję nadzwyczajną od powyższego wyroku Sądu Dyscyplinarnego Izby Notarialnej w K., z zarzutem obrazy przepisów prawa procesowego przez wszczęcie postępowania dyscyplinarnego bez stosownego wniosku. Podnosząc ten zarzut Krajowa Rada Notarialna wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rewizja nadzwyczajna od zaskarżonego orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego Izby Notarialnej w K. jest uzasadniona. Ustawa z dnia 14 lutego 1991 r. - Prawo o notariacie (Dz. U. Nr 22, poz. 91 ze zm.) przewiduje w art. 16 obligatoryjne odwołanie notariusza w przypadkach określonych w § 1 (między innymi gdy został pozbawiony prawa do prowadzenia kancelarii orzeczeniem sądu dyscyplinarnego) oraz fakultatywne, w sytuacji określonej w § 3. W postępowaniu prowadzonym w trybie art. 16 § 3 ustawy AMinister Sprawiedliwości może odwołać notariusza, który uzyskał dwie ujemne oceny w wyniku kolejnych wizytacji przeprowadzonych przez wizytatora samorządu notarialnego lub właściwy organ Ministra Sprawiedliwości. Odwołanie następuje po rozpatrzeniu tej sprawy przez właściwy sąd dyscyplinarny na wniosek Ministra Sprawiedliwości. @Treść przepisu art. 16 § 3 może budzić wątpliwości interpretacyjne co do trybu i formy rozpatrzenia wymienionej sprawy przez właściwy sąd dyscyplinarny. Wątpliwości te wiążą się przede wszystkim z usytuowaniem sądu dyscyplinarnego, powołanego do orzekania w sprawach dyscyplinarnych(art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. - Prawo o notariacie). Wątpliwe też jest powierzenie z mocy ustawy temu organowi Arozpatrzenia@ sprawy w trybie art. 16 § 3, skoro inny organ samorządowy wykonując swoje uprawnienia z tytułu nadzoru nad notariuszami (izba notarialna) jest władny w oparciu o art. 35 ust. 1 wydać stosowną opinię w przypadku odwołania notariusza.

Zważyć jednak należy, że odwołanie notariusza w trybie art. 16 § 3 ustawy, aczkolwiek uzależnione od warunku Arozpatrzenia@ takiej sprawy przez właściwy sąd dyscyplinarny, nie jest konsekwencją wszczętego postępowania dyscyplinarnego, (ani też orzeczenia wydanego w takim postępowaniu), przewidzianego przepisami rozdziału 6 ustawy, prowadzonego wyłącznie za przewinienia zawodowe albo uchybienia powadze lub godności zawodu (art.50). Do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego Minister Sprawiedliwości jest uprawniony na innej podstawie poprzez złożenie stosownego wniosku, właściwego dla tego postępowania, po wstępnym wyjaśnieniu okoliczności koniecznych do ustalenia czynu zarzucanego obwinionemu oraz po złożeniu przez obwinionego wyjaśnień (art. 58), a w wypadku orzeczenia przez sąd dyscyplinarny kary pozbawienia prawa prowadzenia kancelarii(art.51 § 1 pkt 4) ma obowiązek jego odwołania (art. 16 § 1 pkt 4).

Określone w rozdziale 6 ustawy zasady i reguły postępowania dyscyplinarnego

prowadzą również do wniosku, że niedopuszczalne jest rozszerzenie postępowania dyscyplinarnego na postępowanie nie mające takiego charakteru, np. jak w niniejszej sprawie - odwołania notariusza wyłącznie w związku uzyskaniem przez niego dwóch ujemnych ocen w wyniku kolejnych wizytacji przeprowadzonych przez wizytatora samorządu notarialnego lub właściwy organ Ministra Sprawiedliwości, a więc w oparciu o ogólną ocenę, prowadzoną najwyraźniej pod kątem przydatności do zawodu, nie zaś w aspekcie dopuszczenia się czynów objętych dyspozycją wyżej cytowanego art. 50 ustawy. W ocenie składu orzekającego Sądu Najwyższego analiza stanu prawnego w omawianym zakresie powinna prowadzić do konkluzji, iż Arozpatrywanie@ sprawy odwołania notariusza w trybie art. 16 § 3 ustawy przez właściwy sąd dyscyplinarny na wniosek Ministra Sprawiedliwości nie jest postępowaniem dyscyplinarnym, lecz szczególnym postępowaniem administracyjnym, do którego będą miały odpowiednie zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. O ile zaś w tym trybie powołany przepis prawa uzależnia wydanie przez Ministra Sprawiedliwości decyzji o odwołaniu notariusza od Arozpatrzenia sprawy@ przez właściwy sąd dyscyplinarny, a więc od zajęcia stanowiska przez inny organ w rozumieniu art. 106 § 5 KPA, właściwy sąd dyscyplinarny powinien zająć w tej sprawie stanowisko w formie postanowienia (przychylając się lub sprzeciwiając się odwołaniu notariusza), na które - w myśl powołanej powyżej normy prawnej - służyłoby stronie zażalenie. Dodać należy, że brak jest w świetle powołanej ustawy podstaw do weryfikacji przez sąd dyscyplinarny ujemnej oceny notariusza dokonanej przez właściwy organ Ministra Sprawiedliwości. ARozpatrzenie sprawy@ w trybie art. 16 § 3 ustawy uzasadnia jedynie wyrażenie stanowiska tego organu w przedmiocie ewentualnego odwołania notariusza na tle zebranego materiału i ujawnionych w tym postępowaniu okoliczności sprawy.

Skoro Sąd Dyscyplinarny Izby Notarialnej w K. w oparciu o wniosek Ministra Sprawiedliwości, złożony na podstawie art. 16 § 3 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. - Prawo o notariacie, prowadził w przedmiocie odwołania notariusza postępowanie dyscyplinarne bez stosownego wniosku o wszczęcie takiego postępowania i wydał wyrok o Auniewinnieniu obwinionego Jana S.@ bez uzasadnionych podstaw z art. 50 tejże ustawy, to zaskarżone orzeczenie wydane zostało z obrazą art. 16 § 3 cyt. ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. - Prawo o notariacie.

Z tych względów rewizję nadzwyczajną od zaskarżonego orzeczenia wydanego na podstawie ustawy szczególnej (prawo o notariacie) przez organ pozasądowy należało uwzględnić i orzec jak w sentencji postanowienia na podstawie art. 4 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o zmianie Kodeksu postępowania karnego, ustawy o ustroju sądów wojskowych, ustawy o opłatach w sprawach karnych, ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. Nr 89, poz. 443).

=====